

T. B. M. M.
YI PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih: 30.10.2023
Sayı: 935

5815

Aykut Kaya
Antalya Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yer alan sorularımın T.C. Hazine ve Maliye Bakanı Sayın Mehmet Şimşek tarafından Anayasa'nın 98'inci ile TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 26.10.2023

Saygılarımla

Aykut Kaya

Antalya Milletvekili

Ücretlerin ve genel olarak gelirlerin yeterliliği tartışmalarında, işçi sendikalarının hazırladığı açlık ve yoksulluk göstergeleri sıkça kullanılmaktadır. Bu göstergelerden TÜRK-İŞ'in yayımladığı açlık sınırı Ankara'daki 4 kişilik temsili bir hanenin dengeli beslenmek için yapması gereken gıda harcaması tutarını; Birleşik Metal-İş'in yayımladığı açlık sınırı ise Türkiye ortalamasında 4 kişilik temsili bir hanenin dengeli beslenmek için gereken gıda harcaması tutarını göstermektedir. Her iki gösterge arasında metodolojik farklar olmakla birlikte Eylül 2023 için dört kişilik hanenin açlık sınırını Birleşik Metal-İş 12.612 TL, TÜRK-İŞ ise 13.334 TL olarak açıklamıştır. Bu göstergelerin dışında İstanbul Planlama Ajansı da yine dört kişilik bir hane için İstanbul'da yaşam maliyeti çalışması yapmaktadır. Bu çalışmaya göre İstanbul için Ocak 2023'te 29.429 TL olan yaşam maliyetinin Eylül 2023'te 44.561 TL'ye yükseldiği, yani 15.132 TL arttığı açıklanmıştır.

Açlık sınırı ve yaşam maliyeti göstergeleri arasındaki farklar yöntem farklarından kaynaklandığı kadar iller arası yaşam maliyeti farklılıklarından da kaynaklanmaktadır. TÜİK'in bölgesel satın alma gücü paritesi verileri dikkate alındığında 2022 itibarıyla aynı düzeydeki gelirin TRA2 bölgesindeki (Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan) satın alma gücünün İstanbul'dan yüzde 22,4 daha fazla olduğu görülmektedir. Diğer bir ifadeyle İstanbul'da yaşamın daha maliyetli olduğu verilerle de desteklenmektedir. Bu farklılığın temel nedeni iller/bölgeler arasındaki hem fiyat düzeylerinin hem de enflasyonun farklı olmasıdır. TÜİK, Nisan 2023'ten beri bölgesel enflasyon verilerini açıklamayı durdurmuş olsa da önceki veriler bölgesel enflasyon farklarının oldukça yüksek düzeylere çıkabildiğini göstermektedir. Örneğin Mart 2023'te ülke geneli için yıllık tüketici enflasyonu yüzde 61,14 iken aynı oran TR90 bölgesinde yüzde 70,93, İstanbul'da ise yüzde 54,44 açıklanmıştır. İstanbul'un ülke ortalamasının hesaplanmasındaki ağırlığının fazla olması nedeniyle resmi enflasyon İstanbul ortalamasına yakın olmakta, ancak başka illerle İstanbul arasındaki yıllık enflasyon farkı 16,5 puana kadar çıkabilmektedir. İllerdeki yaşam

Tel: 0312 420 65 86 – 65 87

Faks: +90 (312) 420 24 02

Adres: TBMM, Halkla İlişkiler Binası, E-507

kalitesinin sağlıklı şekilde tartışılabilmesi için bölge/il düzeyinde yaşam maliyeti ve fiyat göstergelerine ihtiyaç olduğu aşikardır.

Bu bilgiler ışığında;

- 1- TÜİK, bölgesel fiyat endeksleri ve Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nun talebi üzerine hazırladığı üç iş kolu için asgari geçinme maliyeti tahmini çalışmalarını yapmayı neden durdurmuştur?
- 2- Tüm illerden fiyat derleyen ve Hanehalkı Bütçe Anketi yapan TÜİK, neden il/bölge düzeyinde yaşam maliyeti hesaplamamaktadır? Bütçe anketinin kapsamı il bazında anlamlı analiz yapmaya müsaade etmiyorsa bu çalışmanın kapsamının geliştirilmesi mümkün müdür?
- 3- 12. Kalkınma Planı taslağının bölgesel gelişmeler kısmında yer alan "bölgesel farklılıkların ölçülmesine yönelik istatistiki altyapı geliştirilecektir" politikası kapsamında bölgesel yaşam maliyetlerinin hesaplanması planlanmakta mıdır? Bu çerçevede yeni hesaplanacak değişken ve/ya endeksler hangileridir?